

การรับรู้อารมณ์ขันจากภาษากำกวมในนิตยสารการ์ตูนไทย Humor Perception from Ambiguous Language in Thai Comics

กมลลาวดี บุรณวัฒน์^{1*} และ อรทัย ชินอัศรพงศ์¹

Kamalawadee Buranawanna^{1*} and Orathai Chinakharapong¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของภาษากำกวมในนิตยสารการ์ตูนไทยที่ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้และเกิดอารมณ์ขัน ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากนิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะและนิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง จำนวน 100 เล่มผลการวิจัยพบว่าประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ 1) ความกำกวมระดับคำและกลุ่มคำ 2) ความกำกวมระดับไวยากรณ์ และ 3) ความกำกวมระดับประโยคและข้อความแยกย่อยได้ 17 ประเภท และพบว่าการ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมส่วนใหญ่ยังคงสร้างอารมณ์ขันให้แกผู้อ่าน โดยการตูนที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันมากที่สุด คือ การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมประเภทการใช้คำที่มีความหมายหลายนัยที่เป็นความหมายตรงกับความหมายตรง และภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงเกี่ยวกับบริบทหรือสถานการณ์

คำสำคัญ: ภาษากำกวม อารมณ์ขัน นิตยสารการ์ตูนไทย

Abstract

This research aimed to categorize the types of ambiguity in Thai comics that make people have sense of humor. Data were collected from Thai comic: Khai Hua Ror and Ha Ja Kreng. The results of the study showed that there were 3 types of ambiguity in Thai comics: lexical, grammatical and compositional ambiguity which could be subdivided into 17

¹ สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก 65000

¹ Department of Linguistics, Faculty of Humanities, Naresuan University, Phitsanulok Province 65000

Corresponding author e-mail: kamalawadee@hotmail.com

sub-categories. Moreover the kinds of ambiguity that make people have most sense of humor are Polysemy (denotation and denotation) and Referential ambiguity (situation).

Keywords: Ambiguous language, Humor, Thai Comics

บทนำ

ภาษากำกวม คือ ภาษาที่สามารถสื่อความหมายได้มากกว่า 1 ความหมาย และสามารถทำให้การสื่อสารคลาดเคลื่อน ซึ่ง Aristotle ได้กล่าวถึงคำที่ออกเสียงเหมือนกัน และสะกดเหมือนกันว่าเป็นลักษณะของภาษากำกวมเนื่องมาจากคำ ๆ หนึ่งมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย (Aristotle, 1947 อ้างอิงใน สุจิตรา แซ่ลิ่ม, 2549, หน้า 8)

สุจิตรา แซ่ลิ่ม (2549) ศึกษาความกำกวมอย่างจริงจังในปริศนาคำทายร่วมสมัยของไทย โดยกล่าวถึงแนวคิดของ Poesio (1996) ว่าลักษณะของความกำกวมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) ความกำกวมเชิงอรรถศาสตร์ (Semantic ambiguity) เป็นการใช้ภาษาโดยที่ผู้ส่งสารไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความกำกวมและผู้รับสารอาจจะสังเกตหรือไม่ได้สังเกตถึงความกำกวมนี้ก็ได้ โดยความกำกวมนี้สามารถพบเห็นได้ในการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน 2) ความกำกวมแบบบังใจ (Perceived ambiguity) เป็นความกำกวมที่ผู้ส่งสารตั้งใจสร้างขึ้นมาเพื่อบังใจให้ผู้รับสารรับรู้และสังเกตเห็นความกำกวมที่เกิดขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ความกำกวมในในมุกตลก หรือความกำกวมในการเล่นคำ เล่นสำนวน เป็นต้น

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2543) ศึกษาลักษณะประโยคกำกวมในภาษาไทยปัจจุบัน โดยศึกษาข้อมูลจากการพูดและการเขียนในชีวิตประจำวัน รายงานทางวิทยุและโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และหนังสือต่าง ๆ พบว่าลักษณะประโยคกำกวมภาษาไทยในปัจจุบัน มี 3 แบบ ได้แก่ ความกำกวมที่เกิดจากคำ (Lexical ambiguity) ความกำกวมที่เกิดจากไวยากรณ์ (Grammatical ambiguity) และความกำกวมที่เกิดจากคำและไวยากรณ์ร่วมกัน (Partly Lexical and partly grammatical ambiguity)

นอกจากนี้ กาญจนา เจริญเกียรติบวร (2548) ศึกษาวาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย โดยศึกษาข้อมูลจากเรื่องตลกที่อยู่ในรูปของภาษาเขียน จากเว็บไซต์ <http://joke.sanook.com> พบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อให้เกิดอารมณ์ขัน ได้แก่ กลวิธีการเล่นคำ และแบ่งย่อยเป็น 3 กลวิธี ได้แก่ การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ และการเล่นคำที่มีการตอกล้อความกำกวม เช่น

ก: สัตว์อะไรห้ามอ่านหนังสือ

ข: แกะ (ห้ามแกะอ่าน โปรดติดต่อเจ้าหน้าที่ทางร้าน) (กาญจนา เจริญเกียรติบรร, 2548, หน้า 100)

จากตัวอย่างที่ยกมาเป็นการเล่นคำกำกวมที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ กล่าวคือ โดยปกติในบริบทร้านหนังสือ ข้อความว่า ห้ามแกะอ่าน... ไม่ได้กำกวมแต่อย่างใด เพราะ “แกะ” ในความหมายแรกที่คนส่วนใหญ่นึกถึง คือ “แกะ” ที่เป็นคำกริยา แต่เมื่อมาอยู่ในบริบทนี้ “แกะ” ที่เป็นคำกริยาถูกตีความใหม่ให้เป็น “แกะ” ที่เป็นสัตว์ ซึ่งเป็นคำนาม เมื่อผู้อ่านเห็นความขัดแย้งว่า ข้อความนี้แปลได้ 2 ความหมายคือ ห้ามคนเปิดหนังสืออ่าน และห้ามสัตว์ชนิดหนึ่งอ่านหนังสือ เนื่องจากบริบทด้านวากยสัมพันธ์เอื้อให้ตีความหมายได้สองแบบ และผู้อ่านไม่ทันคาดคิดมาก่อนว่าสามารถตีความในความหมายที่สองได้ จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้ภาษากำกวมสามารถทำให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ชม เกิดอารมณ์ขัน นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตว่าหนังสือการ์ตูนซึ่งเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอารมณ์ขัน มักใช้ความโดดเด่นของภาษากำกวมมาสร้างอารมณ์ขันให้แก่ผู้อ่านอยู่เสมอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเภทของภาษากำกวมที่พบในนิตยสารการ์ตูนไทย อีกทั้งต้องการศึกษาว่าภาษากำกวมประเภทใดที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันและประเภทใดที่ไม่ทำให้อ่านเกิดอารมณ์ขัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประเภทของภาษากำกวมในการ์ตูนที่ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้และเกิดอารมณ์ขัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่ง 2 หัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลและแหล่งข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย ได้แก่ นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะและนิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2558 จำนวน 100 เล่ม

2. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนเป็นลำดับดังนี้

2.1. การวิเคราะห์ประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย

การวิเคราะห์ประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทยนั้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องความกำกวมของประสิทธิ์ ภาพลักษณ์ (2543) ดินฮาร์ท (Dienhart, 1998) คอนเวย์และมันซัน (Conway and and Munson, 2000) และพาพิเซลโล และ กรีน (Pepicello and Green, 1984) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ โดยนำการ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ได้ 3 ประเภทหลัก และแยกย่อยได้ 17 ประเภท

2.2. การวิเคราะห์ประเภทของภาษากำกวมที่ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้และเกิดอารมณ์ขัน

หลังจากที่ผู้วิจัยจำแนกและจัดหมวดหมู่ของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทยแล้ว ผู้วิจัยแยกประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทยได้ทั้งหมด 3 ประเภทหลัก แบ่งออกเป็น 17 ประเภทย่อย และนำการ์ตูน 17 ประเภทนั้นมาใช้เก็บข้อมูล โดยให้นิสิตเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 32 คน ทำแบบสอบถามการรับรู้อารมณ์ขันจากภาษากำกวมในนิตยสารการ์ตูนไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1. ผู้วิจัยให้นิสิตอ่านการ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมประเภทต่าง ๆ จำนวน 17 ประเภท ประเภทละ 3 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 51 เรื่อง โดยให้นิสิตจำนวน 32 คนทำแบบสอบถามว่าการ์ตูนแต่ละประเภทที่นิสิตอ่านนั้นก่อให้เกิดอารมณ์ขันหรือไม่ พร้อมทั้งเขียนเหตุผลว่าเหตุใดจึงเกิดอารมณ์ขัน หรือเหตุใดจึงไม่เกิดอารมณ์ขัน

2.2.2. จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยดูว่า การ์ตูนแต่ละประเภทนั้นสร้างอารมณ์ขันให้แก่ผู้อ่านหรือไม่ โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

2.2.3. สรุปและอภิปรายผลในด้านประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย และ ประเภทของภาษากำกวมที่ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้และเกิดอารมณ์ขัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้พบประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย และ ประเภทของภาษากำกวมที่ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้และเกิดอารมณ์ขัน ดังนี้

1. ประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย

ประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ ความกำกวมระดับคำและกลุ่มคำ ความกำกวมระดับไวยากรณ์ และความกำกวมระดับประโยคและข้อความ และแยกย่อยได้ 17 ประเภท ดังนี้

1.1 ความกำกวมระดับคำและกลุ่มคำ

ความกำกวมระดับคำและกลุ่มคำ เป็นความกำกวมจากการใช้คำหรือกลุ่มคำที่อยู่ในกลุ่มทางไวยากรณ์เดียวกัน เช่น คำนามกับคำนาม คำกริยากับคำกริยา เป็นต้น มาทำให้ผู้อ่านตีความได้หลายความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย ประเภทคำที่เป็นความหมายตรงกับความหมายตรง คือการ์ตูนที่มีการใช้คำที่มีรูปเดียวกันแต่มีความหมายมากกว่าหนึ่งอย่าง และทุกความหมายที่สัมพันธ์กันสามารถนำมาเทียบเคียงกันได้ คำใดเป็นคำที่มีความหมายหลายนัย ในพจนานุกรมมักจะบอกความหมายของคำเหล่านี้เอาไว้ในรายการคำ (Lexical items) เดียวกัน ซึ่งคำที่เป็นความหมายตรงเป็นความหมายของคำตามพจนานุกรมหรือตามตัวอักษร เช่น “พวงมาลัย” น. ดอกไม้ประดิษฐ์แบบไทยลักษณะหนึ่ง โดยการนำดอกไม้กลีบดอกไม้ และใบไม้มาร้อยด้วยเชือกแล้วรูตอกมาใส่ด้วยผูกเป็นพวงมีลักษณะต่าง ๆ กัน, “มาลัย” ก็เรียก; เครื่องสำหรับบังคับเรือไฟหรือเรือยนต์ รถยนต์ ให้ไปตามทางที่ต้องการ

ภาพที่ 1 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย

ประเภทคำที่เป็นความหมายตรงกับความหมายตรง

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิ้ง ฉบับที่ 93 ปักษ์แรก เดือนตุลาคม 2556 หน้า 62)

ข. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย ประเภทคำที่เป็นความหมายตรงกับความหมายโดยนัย คือ การดูที่มีการใช้คำที่มีความหมายตรงที่เป็นความหมายของคำตามพจนานุกรมหรือตามตัวอักษร กับคำที่มีความหมายโดยนัย เป็นความหมายที่โยงทางความคิดกับคำเดิม หรือเป็นความหมายเชิงสัมพันธ์ในลักษณะที่ใกล้เคียงกันกับคำเดิม ลักษณะความหมายของคำชนิดนี้มักเป็นความหมายที่เสนอแนะมากกว่าความหมายโดยตรงของคำ เช่น “ทำการบ้าน” ก. ทำงานหรือทำแบบฝึกหัดตามที่ครู อาจารย์สั่งให้ทำนอกเวลาเรียน สำหรับความหมายโดยนัย มีความหมายว่า มีเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 2 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย

ประเภทคำที่เป็นความหมายตรงกับความหมายโดยนัย

(นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ ฉบับที่ 1315 ประจำวันพุธที่ 15-21 เดือนตุลาคม 2557 หน้า 76)

ค. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำพ้องรูปพ้องเสียง คือการดูที่มีการใช้คำที่มีรูปเดียวกันแต่มีความหมายมากกว่าหนึ่งอย่าง ในพจนานุกรมมักจะแยกไว้คนละรายการคำ เช่น “รำ” 1 น. พงเหยื่อหรือละของเมล็ดข้าวสาร “รำ” 2 น. การแสดงที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น แขน ขา ลำตัว นิ้วมือ และเท้าไปตามลีลาดนตรี ใช้ผู้แสดงตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป มีลีลาและแบบท่ารำสวยงาม เช่น รำแม่บท รำฉุยฉายพราหมณ์

ภาพที่ 3 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำพ้องรูปพ้องเสียง
(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 131 ปักษ์แรก เดือนพฤษภาคม 2558 หน้า 51)

ง. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำพ้องเสียง² คือการดูที่ใช้คำสองคำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่รูปเขียนและความหมายต่างกัน เช่น “หาญ” ว. กล้า, เก่ง, เช่น ทหารหาญ “หาร” ก. แบ่งส่วนเท่า ๆ กัน (ใช้แก้วิเศษ) ดังนั้น ทหารหาร ในการดูเรื่องนี้ จึงมีความหมายว่า ทหารแบ่งจ่ายเงินในส่วนที่เท่ากัน

² ผู้วิจัยจัดให้ภาษากำกวมที่เกิดจากคำพ้องเสียงอยู่ในหมวดหมู่ความกำกวมระดับคำและกลุ่มคำ เนื่องจากเป็นการใช้คำที่แตกต่างกัน ถึงแม้จะเป็นคำทางไวยากรณ์ที่ต่างกัน

ภาพที่ 4 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำพ้องเสียง

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 79 ปีғыแรก เดือนมีนาคม 2556 หน้าที่ 39)

จ. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำเสียงคล้าย คือการ์ตูนที่ใช้คำสองคำที่มีเสียงคล้ายกัน แต่มีความหมายและรูปเขียนต่างกัน เช่น “มองการณ์ไกล” ก. คาคคเน เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้องหรือใกล้เคียง โดยอาศัยเหตุผลหรือประสบการณ์เป็นต้น ส่วนคำว่า “มองกรไกร” เป็นการนำคำที่มีเสียงใกล้เคียงมาใช้เพื่อให้เกิดอารมณ์ขัน

ภาพที่ 5 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำเสียงคล้าย

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 111 ปีғыแรก เดือนกรกฎาคม 2557 หน้าที่ 37)

ฉ. ภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับคน สัตว์ หรือสิ่งของ คือการดูนที่ใช้คำและข้อความแสดงความหมายต่าง ๆ เพื่อที่จะกล่าวอ้างอิงจะจะไปยังบุคคล วัตถุสิ่งของ โดยมักอาศัยบริบทและข้อมูลที่มีอยู่ในข้อความเพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยที่ผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังสามารถทราบได้ว่าตนเองต้องการกล่าวถึงสิ่งใด ความกำกวมทางการอ้างอิงจะเกิดขึ้นเมื่อข้อสันนิษฐานดังกล่าวใช้การไม่ได้ และสิ่งที่กล่าวถึงสามารถตีความหรือระบุถึงได้มากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น โดยทั่วไปเมื่อไปเยี่ยมผู้ป่วย ผู้เยี่ยมมักจะนำ “ซูปไก่” มาให้ผู้ป่วยเพื่อบำรุงร่างกาย โดยสามารถอนุมานได้ว่า “ซูปไก่” ที่อ้างอิงถึงคือ “ซูปไก่(สกัด)” แต่การดูนที่ใช้ภาษากำกวมจะหักมุมโดยใช้การอ้างอิงถึงของอีกสิ่งหนึ่งที่เหนือความคาดหมาย ซึ่งในการดูนในตัวอย่างนี้กลับอ้างอิงถึง “ซูปไก่ (ก้อน)” ซึ่งคนทั่วไปเอาไวใช้ทำกับข้าว ไม่มีใครนำมาเยี่ยมผู้ป่วย

ภาพที่ 6 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับคน สัตว์ หรือสิ่งของ (นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 74 ปีกลหลัง เดือนธันวาคม 2555 หน้าที่ 37)

1.2 ความกำกวมระดับไวยากรณ์

ความกำกวมระดับไวยากรณ์ เป็นความกำกวมจากการใช้คำหรือกลุ่มคำที่อยู่ในกลุ่มทางไวยากรณ์ต่างกัน เช่น คำนามกับคำกริยา มาทำให้ผู้อ่านตีความได้หลายความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำกริยา คือการ์ตูนที่ใช้คำบางคำในประโยคที่ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งนามและกริยา ทำให้ประโยคนั้นมีความหมายหลายความหมาย เช่น “ชน” 1. น. สิ่งที่เป็นเส้นขึ้นตามผิวหนังคนและสัตว์ เช่น ชนตา ชนนก ชนเม่น “ชน” 2. ก. เอาสิ่งของที่เป็นต้นจำนวนมากจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยบรรทุก หาบ หาม หรือด้วยวิธีอื่น ดังตัวอย่าง ชายเจ้าของบ้านได้ยืมหญิงสาว 2 คนพูดคุยโอ้อวดกันว่าชชเยอะ ชายเจ้าของบ้านจึงคิดว่าหญิงสาว 2 คนนั้นพูดถึงชนที่ขึ้นตามผิวหนัง(ในที่ลับ) แต่เมื่อชะโงกมาดูที่หน้าต่างกลับพบว่าหญิงสาว 2 คนนั้นพูดถึง “ชน” ที่มีความหมายว่า บรรทุก หาบ หาม กล่าวคือ หญิงสาวกำลังชนของยกเค้านั่นเอง

ภาพที่ 7 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำกริยา

(นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ ฉบับที่ 1134

ประจำวันพุธที่ 27-3 เดือนพฤษภาคม 2554 หน้า 78)

ข. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนาม และคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ คือการดูนที่ใช้คำบางคำในประโยคที่ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งคำนามและคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ ทำให้ประโยคมีความหมายหลายอย่าง เช่น “มาก” เป็นคำนาม หมายถึงชื่อคนซึ่งเป็นตัวละครชายจากวรรณกรรมเรื่องแม่หากพระโขนง และ “มาก” ว. หลาย, ตรงกันข้ามกับน้อย, เช่น คนมาก น้ำมาก กินมาก จากการดูน ประโยคที่ว่า คิดถึงพ่อมาก จึงตีความได้ว่า คิดถึงพ่อที่ชื่อ “มาก” และ คิดถึงพ่อเป็นที่สุด

ภาพที่ 8 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนาม และคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์

(นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ ฉบับที่ 1074

ประจำวันพุธที่ 3-9 เดือนมีนาคม 2553 หน้า 100)

ค. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำสรรพนามและคำนามหรือคำกริยา คือการดูนที่ใช้คำบางคำเมื่ออยู่ในประโยคที่ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งคำสรรพนามและคำนามหรือคำกริยา ทำให้ประโยคมีความหมายหลายอย่าง เช่น “หนู. 1. น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายสกุล ใน วงศ์ Muridae หัวอาจยาว หรือกลมและสั้น มีฟันแทะ ดินคู่หน้าและคู่หลัง มีข้างละ 5 นิ้ว ไม่ซ่อนเล็บหางยาวหรือสั้น มีอยู่ทั่วไปตามบ้านเรือนและในถิ่นธรรมชาติ “หนู” 2. (ปาก) สรรพนามบุรุษที่ 1 ผู้น้อยใช้พูดกับผู้ใหญ่, สรรพนามบุรุษที่ 2 ผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้น้อย

ภาพที่ 9 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำสรรพนามและคำนามหรือคำกริยา

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 70 ปีที่ 70 หลัง เดือนตุลาคม 2555 หน้า 13)

ง. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ คือการดูที่คำบางคำทำหน้าที่เป็นได้ทั้งกริยาและคุณศัพท์ หรือกริยาวิเศษณ์ ทำให้ประโยคนั้นมีความหมายหลายอย่าง เช่น “อุ่น” 1. ก. ทำให้ร้อน เช่น อุ่นแก ว. ค่อนข้างร้อน เช่น ตัวอุ่น, ไม่ร้อนนัก ไม่หนาวนัก เช่น อากาศอุ่น

ภาพที่ 10 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 121 ปีที่ 121 แรก เดือนธันวาคม 2557 หน้า 37)

จ. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นคำประสมและคำมูล คือการดูนที่ใช้คำประสม กล่าวคือ คำที่เกิดจาก คำมูล ตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประสมกัน แล้วกลายเป็นคำใหม่ขึ้นมาอีกคำหนึ่ง เช่น ลูกเสือ เครื่องใน ชาวไร่ เป็นต้น เมื่อคำประสมเกิดขึ้นในบางประโยคทำให้เกิดความกำกวมขึ้นได้ เพราะคำประสมนั้นอาจจะให้ความหมายแบบคำประสม หรือให้ความหมายแบบคำมูลที่มาเรียงลำดับกันก็ได้ เช่น “หัวขโมย” ถ้าให้ความหมายแบบคำประสม จะมีความหมายคือ น. ผู้มีสันดานเป็นขโมย แต่ถ้าให้ความหมายแบบคำมูลมาเรียงกัน จะให้ความหมายคือ “หัว(ของ)ขโมย” ดังนี้

ภาพที่ 11 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นคำประสมและคำมูล

(นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ ฉบับที่ 1134

ประจำวันพุธที่ 27-3 เดือนพฤษภาคม 2554 หน้า 27)

ฉ. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นสำนวนและคำมูล สำนวน คือ ถ้อยคำหรือข้อความที่อยู่ในความรับรู้ของคนทั่วไปในสังคมและกล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว (วรัญญา มียิ่งศักดิ์, 2561, หน้า 145) และมีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ ร้าไม้ดีโตโห่ปีโห่กลอง โดยสำนวนเกิดขึ้นจากคำหลายคำมารวมกันเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น และมีความหมายใหม่ทำนองเดียวกันกับคำประสมที่เกิดจากการรวมของคำมูล และเกิดความหมายใหม่ขึ้น ซึ่งให้ความหมายไม่เหมือนกับความหมายของคำมูลเดิม เช่น “หนีเสือปะจระเข้” ถ้าให้ความหมายแบบสำนวน จะมีความหมายคือ ก. หนีภัยอันตรายอย่าง

หนึ่งแล้วต้องพบภัยอันตรายอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าให้ความหมายแบบคำมูลมาเรียงกัน จะให้ความหมายคือ หนีเสือและมีการนำวัตถุมาปิดทับส่วนที่ชำรุดเป็นช่องเป็นรูที่ตัวจะเข้า

ภาพที่ 12 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นสำนวนและคำมูล
(นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ ฉบับที่ 1201
ประจำวันพุธที่ 8-14 เดือนสิงหาคม 2555 หน้าที่ 105)

ข. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ส่วนขยายที่คลุมเครือ คือการดูนที่ใช้ส่วนขยายหนึ่งส่วนไปสัมพันธ์กับหน่วยอื่น ๆ หลายหน่วย ทำให้เกิดความหมายหลายนัย เช่น ประโยคที่ว่า “กินแตงโม ในตู้เย็น” หากคำว่า ในตู้เย็นไปขยายคำว่าแตงโม ก็จะมีความหมายว่า กินแตงโมที่อยู่ในตู้เย็น แต่ถ้าคำว่า ในตู้เย็น ขยายคำว่ากิน ก็จะมีความหมายว่า กินแตงโมโดยที่ลำตัวอยู่ในตู้เย็น

ภาพที่ 13 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ส่วนขยายที่คลุมเครือ
(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 112 ปักษ์หลัง เดือนกรกฎาคม 2557 หน้าที่ 66)

1.3. ความกำกวมระดับประโยคและข้อความ

ความกำกวมระดับประโยคและข้อความ เป็นความกำกวมจากการใช้ประโยคและเหนือระดับประโยคมาทำให้ผู้อ่านตีความได้หลายความหมาย

ก. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ภาษาปวิวรรต คือการดูนที่ใช้ประโยคที่มีโครงสร้างผิวเหมือนกัน หรือมีโครงสร้างผิวพ้องกัน แต่มีโครงสร้างลึกหรือที่มาของประโยคต่างกัน จะทำให้ประโยคนั้นมีหลายนัย เช่น “ภาษาอังกฤษง่ายนิดเดียว” มี 2 ความหมาย คือ ความหมายที่ 1 “ภาษาอังกฤษง่ายมาก” มาจาก โครงสร้างลึกที่ว่า “ภาษาอังกฤษง่ายนิดเดียวไม่เห็นยากเลย” แต่เมื่อมีการปวิวรรตจะอยู่ในรูปของ “ภาษาอังกฤษง่ายนิดเดียว (ละ ไม่เห็นยากเลย) ความหมายที่ 2 “ภาษาอังกฤษยากมาก” มาจากโครงสร้างลึกที่ว่า “ภาษาอังกฤษง่ายนิดเดียวเท่านั้นแต่ยากมากกว่า” แต่เมื่อมีการปวิวรรตจะอยู่ในรูปของ “ภาษาอังกฤษง่ายนิดเดียวเท่านั้น (ละ แต่ยากมากกว่า) จนมาเป็น “ภาษาอังกฤษง่ายนิดเดียว (ละ เท่านั้น) เป็นต้น

ภาพที่ 14 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ภาษาปวิวรรต

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 112 ปักษ์หลัง เดือนกรกฎาคม 2557 หน้าที่ 67)

ข. ความกำกวมที่เกิดจากการใช้วัจนกรรม คือการดูนที่ใช้ประโยคที่สามารถบ่งเจตนาได้มากกว่า 1 เจตนา เช่น การที่พยาบาลถามว่า “คุณลุงดื่มเหล้ามั้ยคะ” ถ้าด้วยอาชีพของพยาบาลการถามเช่นนี้เป็นการใช้วัจนกรรมถามเพื่อเป็นการขอข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยอาการ แต่คุณลุงที่เป็นคนใช้กลับตีความหมายได้อีกอย่างคือ พยาบาลใช้วัจนกรรมเชื้อเชิญ คิดว่าเป็นการเชิญชวนให้ดื่มเหล้า

ภาพที่ 15 แสดงความกำกวมที่เกิดจากการใช้วัจนกรรม

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 111 ปักษ์แรก เดือนกรกฎาคม 2557 หน้า 90)

ค. ความกำกวมจากการใช้อุปลักษณ์ คือการ์ตูนที่ใช้ประโยคที่สื่อถึงการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง เช่น การ์ตูนใช้อุปลักษณ์คือ “หน้าน้องเหมือนดอกไม้ยามเช้า” ซึ่งดอกไม้ยามเช้าจะมีลักษณะ บาน สวย สดชื่น ต้อนรับแสงแดด โดยฝ่ายหญิงคิดว่าฝ่ายชายชม โดยใช้ลักษณะความสวย สดชื่นของดอกไม้ยามเช้า แต่ฝ่ายชายกลับใช้อีกลักษณะ คือ หน้าบาน (ใหญ่) เหมือนดอกไม้ยามเช้า

ภาพที่ 16 แสดงความกำกวมจากการใช้อุปลักษณ์

(นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง ฉบับที่ 91 ปักษ์แรก เดือนกันยายน 2556 หน้า 72)

ง. ภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับบริบทหรือสถานการณ์ คือการดูนที่ใช้คำและข้อความเหนือระดับประโยคแสดงความหมายต่าง ๆ เพื่อที่จะกล่าวอ้างอิงเจาะจงไปยังสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีกาดัยบริบทและข้อมูลที่มีอยู่ในข้อความเพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยที่ผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังสามารถทราบได้ว่าตนเองต้องการกล่าวถึงสิ่งใด ความกำกวมทางการอ้างอิงจะเกิดขึ้นเมื่อข้อสันนิษฐานดังกล่าวใช้การไม่ได้ และสิ่งที่กล่าวถึงสามารถตีความหรือระบุถึงได้มากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น การดูนใช้ข้อความพยานกับรูปภาพก่อให้เกิดบริบทหรือสถานการณ์ทำให้ผู้อ่านตีความว่าฝ่ายชายเป็นนักเลงและจะใช้กำลังทำร้ายผู้หญิงที่กำลังจะทอดทิ้งฝ่ายชาย จากนั้นกลับมีการหักมุมเหนือความคาดหมายว่าฝ่ายชายมีความอ่อนแอ และจะใช้กำลังกับสิ่งอื่นไม่ใช่ผู้หญิง และแท้จริงแล้วฝ่ายหญิงมีความเข้มแข็งมากกว่าฝ่ายชาย

ภาพที่ 17 แสดงภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับบริบทหรือสถานการณ์

(นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ ฉบับที่ 1333

ประจำวันพุธที่ 18-24 เดือน กุมภาพันธ์ 2558 หน้า 25)

2. ประเภทของภาษากำกวมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันมากที่สุด

จากการศึกษาประเภทของภาษากำกวมที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน สามารถแสดงให้เห็นผลการวิจัยได้ดังนี้

ประเภท	มีอารมณ์ขัน		ไม่มีอารมณ์ขัน	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ความกำกวมระดับคำและกลุ่มคำ				
1. ภาษากำกวมประเภทการใช้คำที่มีความหมายหลายนัยที่เป็นความหมายตรงกับความหมายตรง	23	71.9	9	28.1
2. ภาษากำกวมประเภทการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย ที่เป็นความหมายตรงกับความหมายโดยนัย	20	62.5	12	37.5
3. ภาษากำกวมประเภทการใช้คำพ้องรูปพ้องเสียง	19	59.4	13	40.6
4. ภาษากำกวมประเภทการใช้คำพ้องเสียง	19	59.4	13	40.6
5. ภาษากำกวมประเภทคำเสียงคล้าย	20	62.5	12	37.5
6. ภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับคน สัตว์ หรือสิ่งของ	21	65.6	11	34.4
ความกำกวมระดับไวยากรณ์				
7. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำกริยา	17	53.1	15	46.9
8. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนาม และคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์	17	53.1	15	46.9
9. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำสรรพนามและคำนามหรือคำกริยา	15	46.9	17	53.1
10. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์	20	62.5	12	37.5
11. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นคำประสมและคำมูล	20	62.5	12	37.5
12. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นสำนวน	12	37.5	20	62.5

ประเภท	มีอารมณ์ขัน		ไม่มีอารมณ์ขัน	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
และคำมูล				
13. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ส่วนขยายที่คลุมเครือ	19	59.4	13	40.6
ความกำกวมระดับประโยคและข้อความ				
14. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ภาษาปวิวรรต	12	37.5	20	62.5
15. ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้วัจนกรรม	20	62.5	12	37.5
16. ภาษากำกวมจากการใช้อุปลักษณ์	17	53.1	15	46.9
17. ภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับบริบทหรือสถานการณ์	23	71.9	9	28.1

จากตารางแสดงให้เห็นว่า การ์ตูนที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันมากที่สุด ได้แก่ การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมประเภทการใช้คำที่มีความหมายหลายนัยที่เป็นความหมายตรงกับความหมายตรง และภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงเกี่ยวกับบริบทหรือสถานการณ์ ซึ่งการ์ตูนทั้งสองประเภทนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันคิดเป็นร้อยละ 71.9 รองลงมาได้แก่ การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับคน สัตว์ หรือสิ่งของ โดยทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันคิดเป็นร้อยละ 65.6 และการ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมประเภทการใช้คำที่มีความหมายหลายนัยที่เป็นความหมายตรงกับความหมายโดยนัย ภาษากำกวมประเภทคำเสียงคล้าย ภาษากำกวมที่เกิดจากการที่ใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ ภาษากำกวมที่เกิดจากคำประสมและคำมูล และภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้วัจนกรรมทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันคิดเป็นร้อยละ 62.5

สำหรับการ์ตูนที่ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน ได้แก่ การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นสำนวนและคำมูล และภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ภาษาปวิวรรต โดยการ์ตูนสองประเภทนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันเพียงร้อยละ 37.5 แต่ไม่เกิดอารมณ์ขันถึงร้อยละ 62.5 และการ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำสรรพนาม ทำให้ผู้อ่านไม่เกิดอารมณ์ขันถึงร้อยละ 53.1

อภิปรายและบทสรุป

จากการศึกษาประเภทของภาษากำกวมที่ปรากฏในนิตยสารการ์ตูนไทย แบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ 1. ความกำกวมระดับคำ 2. ความกำกวมระดับไวยากรณ์ และ 3. ความกำกวมระดับประโยคและข้อความ และแยกย่อยได้ 17 ประเภท ซึ่ง 16 ประเภทย่อยนั้นมีความสอดคล้องกับการจัดประเภทของภาษากำกวมของประสิทธิ์ กายักษ์กลอน (2543) ดินฮาร์ท (Dienhart, 1998) คอนเวย์และมันซัน (Conway and Munson, 2000) และพาพิเซลโล และกรีน (Pepicello and Green, 1984) แต่มี 1 ประเภทย่อยที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เคยศึกษา มา ได้แก่ ความกำกวมที่เกิดจากการใช้วัจนกรรม ซึ่งอยู่ในหมวดหมู่ของความกำกวมระดับประโยคและข้อความ ดังนั้นในการศึกษาหรือตีความภาษากำกวมใน แหล่งข้อมูลประเภทอื่น ๆ อาจจะต้องพิจารณาในเรื่องวัจนกรรมประกอบด้วยเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการตีความภาษากำกวมมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมโดยส่วนใหญ่ยังคงทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน โดยภาษากำกวมที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันมากที่สุด ได้แก่ การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมประเภทการใช้คำที่มีความหมายหลายนัยที่เป็นความหมายตรงกับความหมายตรง และภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงเกี่ยวกับบริบทหรือสถานการณ์ รองลงมาได้แก่การ์ตูนที่ใช้ภาษากำกวมที่เกิดจากการอ้างอิงที่เกี่ยวกับคน สัตว์ หรือสิ่งของ สาเหตุที่การ์ตูนประเภทเหล่านี้ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน เนื่องจากการใช้ภาษากำกวม ซึ่งทำให้ผู้อ่านตีความหมายอย่างหนึ่งแต่ตอนท้ายกลับหักมุมตีความหมายได้อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา เจริญเกียรติบรร (2548) ที่กล่าวว่า การเล่นคำที่มีความกำกวมสามารถก่อให้เกิดอารมณ์ขัน โดยให้บริบทแก่คำสำคัญซึ่งเป็นคำที่มีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดความกำกวม คือมีรูปเหมือนหรือคล้ายคลึงกับคำอื่น หรือเป็นรูปที่อ้างอิงได้หลายความหมาย และจบลงด้วยความหมายอื่นที่แตกต่าง หรือเป็นความหมายที่ไม่ใช้อย่างที่คาดเดาไว้ตอนแรก สำหรับภาษากำกวมที่ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน ได้แก่ ภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้คำที่เป็นสำนวนและคำมูล และภาษากำกวมที่เกิดจากการใช้ภาษาปริวรรต สาเหตุที่ไม่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าการใช้ภาษากำกวมประเภทนี้ไม่ค่อยหลากหลาย และเป็นมุกที่สามารถพบเห็นได้บ่อย เช่น ตามรายการทีวีหรือจากหนังสือการ์ตูนเล่มอื่น ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เจริญเกียรติบวร. (2548). *การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฏฐบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- การ์ตูน. [นามแฝง]. (2556, กันยายน). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (91), 72.
- ชวนสา. [นามแฝง]. (2557, กรกฎาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (111), 90.
- ชวนสา. [นามแฝง]. (2557, กรกฎาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (112), 66.
- นิค. [นามแฝง]. (2555, สิงหาคม). *นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ*, 27(1201), 105.
- บั๊กอัน. [นามแฝง]. (2554, พฤษภาคม). *นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ*, 26(1134), 78.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2543). *ลักษณะประโยคกำกวมในภาษาไทยปัจจุบัน*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เปรี้ยว. [นามแฝง]. (2557, กรกฎาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (112), 67.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.
- วรัญญา ยิ่งยงค์ดี. (2561). *การใช้ภาษาในการเสนอภาพสตรีจากนิตยสารบันเทิงไทย*.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 6(1), 145.
- วิภาพร สุขอร่าม และ นิค. (2554, พฤษภาคม). *นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ*, 26(1134), 27.
- วุฒิ. [นามแฝง]. (2557, ตุลาคม). *นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ*, 29(1315), 76.
- ลัญ อินเลิฟ. [นามแฝง]. (2558, พฤษภาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (131), 51.
- สุจิตรา แซ่ลิ้ม. (2549). *ความกำกวมอย่างจงใจในปริศนาคำตายของไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุรหน้อย. [นามแฝง]. (2557, กรกฎาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (111), 37.
- สุรหน้อย. [นามแฝง]. (2557, ธันวาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (121), 37.
- อิว. [นามแฝง]. (2556, ตุลาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (93), 62.
- เอ๊ะ. [นามแฝง]. (2558, กุมภาพันธ์). *นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ*, 30(1333), 25.
- Cartoon 2010. [นามแฝง]. (2553, มีนาคม). *นิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะ*, 25(1074), 100.
- Chanon'53. . [นามแฝง]. (2556, มีนาคม). *นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกิร์ล*, (79), 39.
- Conway, D. A. and Munson, R. (2000). Vagueness and Ambiguity. In *The elements of reasoning*. Belmont, CA: Wadsworth/ Thomson Learning.

Darim. [นามแฝง]. (2555, ตุลาคม). นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง, (70), 13.

Dienhart, M. J. (1998). A linguistic look at riddles. *Journal of Pragmatics*. 95–125.

Hirst, G. (1987). *Semantic interpretation and the resolution of ambiguity: studies in natural language processing*. Cambridge: Cambridge University Press.

IngFar 2555. [นามแฝง]. (2555, ธันวาคม). นิตยสารการ์ตูนฮาจะเกร็ง, (74), 37.

Pepicello, W. J. and Green T. A.. (1984). *The language of riddles*. Columbus: Ohio State University Press.